

Příloha k protokolu o SZZ č.

Autor: **Pavel Žak**

Vysoká škola: **FF JU v Českých Budějovicích** Aprobace: Bohemistika navazující

Katedra: ÚBO

Datum odevzdání posudku: 13. 5. 2014  
CSc.

**Oponent práce: Prof. PhDr. D. Tureček,**

## **POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE**

### **Modifikace, nebo polemika? Parnasistní satira Svatopluka Čecha**

.....  
(téma)

Diplomová práce Pavla Žaka je analyticko-interpretací povahy a soustředí se k doposud neprobádanému aspektu díla Svatopluka Čecha. V úvodních dvou partiích si diplomant vytvořil metodologické a teoretické východisko pro vlastní analýzy. Disponoval přitom relevantní literaturou v dostatečné šíři a svedl s ní korektně, logicky i podnětně zacházet. Pokud bychom tu měli přičinit poznámky, byly by spíše okrajového a diskusního charakteru. Tak je kupříkladu otevřené tvrzení, podle něž je satira v současnosti chápána jako literární žánr (s. 10). Nepřekračuje ale satirický princip žánrové hranice? Ve své monografii Úvod do studia genologie (Praha, Akropolis 2013) by patrně Pavel Šidák hovořil spíše o modu, než o žánru. Nejde ovšem o terminologii, nýbrž o věc: satira může určovat či kontaminovat různé žánrové útvary a představuje tedy kategorii vyšší úrovně. Pro její charakteristiku by snad ještě bylo možné vzít v úvahu starší práce Jiřího Skaličky, ale i bez nich si kolega Žak vytvořil bezpečné a náležité předpolí své práce. Za podstatné považují, že se nesnažil o normativní taxonomickou komplexnost, ale v souladu s moderními přístupy vytyčil „minimální společné znaky satiry“ (kap. 1.6) a více než výčtem modelových příkladů se přitom zabýval textovým strategiemi (kap. 1.4).

Kapitola věnovaná básni Evropa prokazuje výchozí hypotézu o podstatné roli satirických elementů; jen letmo se ale dotýká druhého ze zorných úhlů diplomní práce, když stručně konstatuje, že jsou postavy „podřízeny parnasistnímu dekoru“ (s. 25-26). Rádi tu autorovi věříme, ale přece jen by bylo náležitější, aby své tvrzení jednak doložil textem, ale především je verifikoval s texty jinými, které mu reprezentují normu parnasistního typu psaní. Vyváženější se v tomto ohledu jeví pasáže věnované interpretaci Hanumana. Snad by ještě

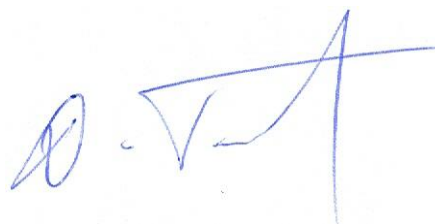
bylo možno vzít do úvahy některé typicky parnasistní, a přitom také příznačně české postupy budování verše, totiž apokopy, tak charakteristické pro poezii Vrchlického. Nalezneme je i v některých citovaných verších Čechových a jsou mimo jiné odkazem na rétorické kvality básnického jazyka, pro parnasismus též zásadně příznačné.

Jakmile se práce přesune k Čechovým prózám, dostává se na zcela jiné pole, kde možné kontaktní plochy s parnasismem nabudou zcela logicky jiné povahy. Tak v „měsíčním“ výletu se jedná o parnasistní literární příznaky, stávající se objektem satiry. Parnasismu tedy již nepomáhá konstituovat tvar textu, ale je specifickým způsobem omezen na část motivického aparátu. Ojedinelé výrazy, které kolega Žak uvádí jako doklad opačného tvrzení (viz s. 57) se mi jeví jako neprůkazné: tak spojení lunojasná je klasickou trochejskou dipodií, jaké známe již z díla M. Z. Poláka a smyslem, když ne jazykovou formou blízkých i Máchovi. Bylo by patrně potřeba prověřit frekvenci příslušných výrazů v čase (nejspíše pomocí online nástrojů webové stránky [www.versologie.cz](http://www.versologie.cz)), aby bylo možno vynést věrohodnější soud. Nemálo důmyslu vynaložil kolega Žak na postižení parnasistních rysů ve výletu „husitském“. Leckdy se tu zdá vůle předstihovat výsledek: tak vyvození diskurzivních příznaků z pouhého užití slov črta a obraz (s. 69) mi přijde jako příliš za vlasy přitažené. Bylo by snad náležitější přiznat, že text sice vznikl v sousedství parnasismu (a dokonce na něj zcela ojedinelé odkazuje, tak slovy předmluvy), ale nenachází se v jeho silovém poli. Přesto je ale možné přijmout i návrh kolegy Žaka na vzájemné mísení tří různých diskurzů v jednom textu (viz s. 70). Přiměřenější se v tomto ohledu zdá být výklad „výstavního“ výletu, v němž podle autora parnasismus „už není hlavním tématem ani ucelenou textovou strategií“ a jeho prvky jsou textem pouze „neuspořádaně rozsety“ (s. 80). S návratem k veršované produkci (báseň Šotek) se ale opět prostor pro pojmenování parnasismus radikálně rozšiřuje.

V závěrech (a v závěru) své práce kolega Žak položil akcent na vzájemné prolínání, modifikace a kontaminace různých typů literatury v rámci Čechova díla. Nejen že tak dospěl k novým, podnětným a v úhrnu přijatelným závěrům, ale prokázal také schopnost samostatného myšlení, kritické aplikace současných trendů výzkumu.

Práce kolegy Žaka je odborným výkonem se všemi požadovatelnými a myslitelnými náležitostmi, psaná dobře vykrytalizovaným odborným stylem. Autor prokázal jak schopnost heuristiky, tak dovednost analýzy a konceptualizace a konečně i nadání k artikulaci dosažených výsledků. O jednotlivých momentech lze diskutovat či navrhnout variantní řešení, ale právě to již je příznakem dobře dovedeného díla. Na tomto základě Žakův spis rád doporučuji k obhajobě a navrhuji jej klasifikovat jako výborný.

Návrh na klasifikaci diplomové práce: **výborně**



.....  
podpis recenzenta diplomové práce

V Č. Budějovicích, dne 13. 5. 2014

Stupeň klasifikace:	výborně	velmi dobře	dobře	nevyhověl
---------------------	---------	-------------	-------	-----------

\*) Nehodící se škrtněte